

LEKÁRSKA FAKULTA
Univerzita Komenského
v Bratislave

ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

PSYCHIATRIA

a) Charakteristika špecializačného odboru a dĺžka trvania špecializačného štúdia

1. Psychiatria je špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá problematikou duševných porúch. Zahŕňa klasifikáciu, diagnostiku, liečbu, prevenciu, rehabilitáciu, prognózu a posudkovú činnosť.
2. Špecializačné štúdium trvá najmenej štyri roky.
3. Špecializačné štúdium nadväzuje na vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v doktorskom študijnom programe v študijnom odbore všeobecné lekárstvo.

b) Rozsah teoretických vedomostí a praktických zručností a skúseností potrebných na výkon špecializovaných pracovných činností

Položka 1

Rozsah teoretických vedomostí

A.

1. neurobiologické teoretické základy psychiatrie: neuroanatómia a neurofyziológia, funkčné systémy ľudského mozgu, neurochémia, mechanizmy a spôsoby signalizácie v neurónoch a v nervovom systéme, kognitívne neurovedy,
2. iné biologické odbory v psychiatrii: teória živých systémov (vrátane základných etologických poznatkov), genetika v psychiatrii, psychoneuroendokrinológia, psychoneuroimunológia, chronobiológia, sociobiológia (evolučná psychiatria), všeobecná a špeciálna psychofarmakológia,
3. psychologické témy v psychiatrii: základy všeobecnej psychológie, klinická psychológia, základy vývinovej psychológie, základy neuropsychológie, kognitívna veda a problém vzťahu medzi mysľou a telom, teórie osobnosti,
4. sociálne aspekty psychiatrie: sociológia duševných porúch, sociálna psychiatria, sociálna práca v psychiatrii,
5. všeobecná psychopatológia: poruchy jednotlivých psychických funkcií a procesov (psychopatologická symptomatika), psychopatologická syndromológia, klasifikácia duševných porúch (súčasný stav a história),
6. komplexné psychiatrické vyšetrenie a jeho písomné alebo elektronické spracovanie záznamu,
7. pomocné vyšetrovacie metódy v psychiatrii: psychodiagnostické vyšetrenie (metódy, ich indikovanie a interpretácia), EEG v psychiatrii, psychometrické vyšetrovacie metódy v psychiatrii (najdôležitejšie psychiatrické posudzovacie stupnice), zobrazovacie a funkčné zobrazovacie metódy v psychiatrii,
8. klinická psychofarmakológia a iné biologické metódy liečby v psychiatrii,
9. psychoterapeutické systémy (psychoterapeutické smery, školy, metódy), ich aplikácia pre liečbu psychických porúch

10. prevencia duševných porúch (primárna, sekundárna, terciárna),
11. právne postavenie psychiatrického pacienta, posudková činnosť psychiatra (súdoznalecká, pracovná), forenzná psychiatria,
12. jednotlivé klasifikačné triedy a diagnostické kategórie duševných chorôb (psychiatrická nozológia): ich etiopatogenéza, biologický substrát, klinický a psychopatologický obraz, epidemiológia, priebeh, liečba, rehabilitácia, prognóza a celkové vyústenie, pracovné a súdoznalecké posudzovanie,
13. konziliárna činnosť psychiatra, konziliárna súčinnosť s inými zdravotníckymi pracovníkmi podieľajúcimi sa na starostlivosti o pacientov trpiacich na duševné poruchy, problematika urgentnej psychiatrie a intenzívnej psychiatrickej starostlivosti,
14. problematika organizácie zdravotnej (špeciálne psychiatrickej) starostlivosti,
15. medicínska etika a bioetika (špeciálne so zameraním na odbor),
16. právne predpisy vzťahujúce sa na oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti,
17. výskumné metódy v psychiatrii: základné požiadavky kladené na lekára pre účasť v biomedicínskom výskume, otázky správnej klinickej praxe, epidemiologický výskum, experimentálny výskum, animálne metódy duševných porúch, farmakologické štúdie, aplikácia štatistických metód,
18. história psychiatrie,
19. osobitosti vedenia zdravotnej dokumentácie v odbore,
20. problematika komunitnej psychiatrie, včasnej intervencie, verbálnej psychiatrickej intervencie, racionálnej, náhľadovej a krátkodobej terapie,
21. rehabilitácia duševných porúch vrátane problematiky reintegrácie psychiatrických pacientov v spoločnosti.

B. Z iných odborov

1. neuropsychiatria,
2. gerontopsychiatria,
3. psychiatrická sexuológia,
4. medicína drogových závislostí,
5. pedopsychiatria,
6. psychoterapia,
7. anestéziológia a intenzívna medicína
8. sociálne lekárstvo, štatistika, epidemiológia
9. klinická psychológia.

Položka 2

Rozsah praktických zručností a skúseností

Oddiel 1

A. Minimálny počet zdravotných výkonov

A. 1. Psychiatrické vyšetrenia		
1.	organické duševné poruchy (vrátane symptomatických)	50
2.	duševné poruchy a poruchy správania vyvolané účinkom psychoaktívnych látok, vrátane alkoholu	40
3.	schizofrénia, schizotypová porucha, schizoafektívna porucha a poruchy s bludmi	40
4.	afektívne poruchy	40
5.	neurotické, stresové a somatoformné poruchy	50
6.	behaviorálne syndrómy spojené s fyziologickými poruchami a somatickými príznakmi, sexuologické poruchy	30
7.	poruchy osobnosti u dospelých	30
8.	mentálne retardácie, poruchy psychického vývoja a poruchy správania a emócií so začiatkom v detstve a adolescencii	10
9.	pedopsychiatrické vyšetrenie v rámci pobytu na pracovisku detskej psychiatrie	12
10.	vyšetrenie ambulantného pacienta pod supervíziou	20
11.	krízová intervencia v rámci ambulantného vyšetrenia alebo pohotovostných služieb	30
A. 2. Iné výkony		
1.	elektrokonvulzívna terapia	60
2.	účasť na komunite a vedenie komunity	50 + 20
3.	aktívna spoluúčasť na konziliárnych vyšetreniach	40
4.	psychoterapeutická intervencia	
	a) podporná psychoterapia	50
	b) účasť na skupinovej psychoterapii	20
5.	psychoedukácia pacienta individuálna alebo skupinová	30
6.	psychoedukácia s príbuznými a blízkymi osobami a odber objektívnej anamnézy od príbuzných a blízkych osôb	40
7.	účasť na súdnych konaniach pri hospitalizácii bez súhlasu	20
8.	riešenie psychiatrických prípadov v pohotovostných službách	100
9.	hodnotenie EEG vyšetrenia pod supervíziou	5
10.	rozbor výsledkov psychodiagnostického vyšetrenia s klinickým psychológom	20

B. Praktické skúsenosti

B.1. Z psychiatrie

1. samostatné vykonávanie komplexnej starostlivosti o pacientov s psychickými poruchami,
2. získanie relevantných informácií od pacienta, príbuzných, dokumentácie a iných kolaterálnych zdrojov na stanovenie diagnózy,

3. správne dokumentovanie nálezov, odporúčenia a prepúšťacie správy v tlačenej aj elektronickej forme pri využití systému e-health,
4. stanovenie diagnózy a diferenciálnej diagnózy psychických porúch s využitím pomocných a doplňujúcich vyšetrovacích metód ako sú biochemické, genetické, zobrazovacie, elektrofyziologické a psychodiagnostické metódy,
5. vybranie lege artis liečebného postupu, najmä podľa štandardných postupov, pokiaľ sú dostupné, ovládanie postupov pri off-label liečbe, vypracovanie žiadosti o schválenie použitia lieku mimo schválenej indikácie,
6. zvládnutie aplikácie elektrokonvulzívnej liečby a iných biologických terapeutických postupov, pokiaľ sú na pracovisku dostupné,
7. využitie mechanizmov podpornej psychoterapie, zvládnutie techniky empatického rozhovoru, odporúčenie ďalších nebiologických postupov v liečbe,
8. poskytovanie akútnej intervencie, podpornej psychoterapie, psychoedukácie, podľa charakteru problému pre pacientov i pre blízke osoby,
9. kritické vyhodnotenie výsledkov vedeckých štúdií a odporúčení odborných postupov,
10. vykonávanie konziliárnej činnosti na iných ako na psychiatrických oddeleniach.

B.2. Z neurológie

Základné neurologické vyšetrenie, neurologické syndrómy a nozologické jednotky, neurofyziológia (minimálne v miere, v ktorej je dôležité rozhodnúť o potrebe špecializovaného vyšetrenia alebo liečby), osobitne dôležitá je znalosť tých neurologických porúch a ochorení, ktoré sa môžu zamieňať či koincidovať s psychickými poruchami.

B.3. Z vnútorného lekárstva

Základné interné vyšetrenie a jeho vyhodnotenie minimálne v tej miere, v ktorej je dôležité rozhodnúť o potrebe špecializovaného vyšetrenia alebo liečby (osobitne dôležitá je znalosť tých ochorení, ktoré sa zvyčajne považujú za „psychosomatické“ prípadne „somatopsychické“ a tiež tých, ktoré sa môžu zamieňať či koincidovať s psychickými poruchami).

B.4. Z chirurgie

Vyšetrenie, ošetrovanie a ďalší manažment pacientov s poraneniami počas intoxikácie alebo pri sebapoškodzovaní alebo samovražednom pokuse. Zvládanie akútneho nepokoja na chirurgickej ambulancii pre potreby ďalších vyšetrovacích úkonov.

B.5. Z iných odborov

Základná orientácia pre potreby psychiatrickej praxe zo sociálneho lekárstva, epidemiológie, štatistiky, klinickej psychológie, právne otázky týkajúce sa odboru psychiatrie.

Oddiel 2

Nácvik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov.

c) Organizačná forma špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa začína dňom zaradenia do špecializačného štúdia podľa zostaveného študijného plánu. Pozostáva z praktickej a teoretickej časti, pričom praktické vzdelávanie má prevahu. Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred komisiou, súčasťou ktorej je obhajoba písomnej práce.

d) Rozsah a zameranie odbornej zdravotníckej praxe vykonávanej na jednotlivých pracoviskách zdravotníckych zariadení, jej minimálna dĺžka a časový priebeh:

A. Psychiatrické lôžkové pracoviská v trvaní najmenej 42 mesiacov, z toho najmenej 25 mesiacov:		
1.	jednotka intenzívnej psychiatrickej starostlivosti, alebo riešenie akútnych psychiatrických stavov spadajúcich do kategórie vyžadujúce intenzívnu psychiatrickú starostlivosť (akútne oddelenia)	6 mesiacov
2.	gerontopsychiatrické oddelenie alebo riešenie pacientov s gerontopsychiatrickou problematikou	3 mesiace
3.	adiktológia alebo diagnostika a liečba pacientov s problematikou závislosti	3 mesiace
4.	psychosomatické ochorenia alebo diagnostika a liečba pacientov s neurotickými a psychosomatickými ochoreniami (neakútne, doliečovacie oddelenia)	3 mesiace
5.	denný psychiatrický stacionár alebo iné zariadenie komunitnej psychiatrie	2 mesiace
6.	pedopsychiatrické lôžkové oddelenie	3 mesiace
7.	psychiatrická ambulancia	3 mesiace
8.	pobyt vo výučbovom zariadení	2 mesiace
B. Nepsychiatrické zdravotnícke zariadenia v trvaní najmenej 6 mesiacov, z toho:		
1.	anestéziológia a intenzívna medicína	1 mesiac
2.	interné oddelenie	2 mesiace
3.	chirurgická ambulancia pri lôžkovom chirurgickom oddelení	1 mesiac
4.	neurologické oddelenie - neurologická ambulancia	2 mesiace, z toho 2 týždne

LEKÁRSKA FAKULTA

Univerzita Komenského
v Bratislave

C. Predpísaná odborná zdravotnícka prax na psychiatrických lôžkových pracoviskách sa môže vykonávať aj na všeobecných psychiatrických oddeleniach, ak ju nie je možné zabezpečiť na špecializovanom pracovisku v rámci príslušného regiónu alebo Slovenskej republiky. V týchto prípadoch je nutné zabezpečiť, aby sa školenec v predpísanom trvaní venoval diagnostike a liečbe vybraných psychických porúch a súčasne zrealizoval predpísaný minimálny počet zdravotných výkonov.